

Opzoekingscentrum voor de Wegenbouw
Samen voor duurzame wegen

Weginrichtingen Stad 30

Vlaams Congres Verkeersveiligheid

Themasessie 2

15 maart 2022

Inhoud

- Stad 30
- Opdracht van OCW voor Brussel Mobiliteit
- Methodologie
- Lijst weginrichtingen
- Technische fiches
- Voorbeeldfiche: rijbaankussen
- Weginrichtingen - essentie
- Conclusies / Bedenking

Stad 30

- Mobiliteitsplan Good Move
  - Bestaat uit rustige buurten
  - Structurerende intermodale assen
  - Efficiënt openbaar vervoer
  - Betere doorstroming
- De stad 30
  - Algemene regel: snelheid max 30 km/h in BHG (behalve uitzondering)
  - Voordelen :
    - Verkeersveiligheid (zware ongevallen, stopafstand, zicht)
    - Milieu (minder geluid)
  - Balans na 1 jaar: positief

Het bord "Bebouwde kom" geeft aan dat de toegestane snelheid 30 km/u bedraagt, op enkele uitzonderingen na.

Dit bord informeert dat de standaardsnelheid 30 km/u bedraagt tenzij een ander verkeersbord iets anders aangeeft.

Probleem: hoe de maximumsnelheid van 30 km/u handhaven?

→ Snelheidsremmende inrichtingen ter ondersteuning van de Stad 30

- Selectie inrichtingen ter ondersteuning Stad 30
- Presentatie in de vorm van technische fiches
- Timing van de opdracht
  - Juli 2020
  - December 2021

Doel: **aanbevelingen** voor wegbeheerders

- snel realiseerbaar
- beperkte kost
- zonder stedenbouwkundige vergunning

Methodologie

- Samenstellen van begeleidingscomité
  - Brussel Mobiliteit
  - MIVB
  - Gemeenten (Jette, Elsene, Schaarbeek)
  - OCW
- Validatie van de geselecteerde inrichtingen
- Criteria
  - Eenvoudige en snelle implementatie
  - Niet te duur
  - Geen bouwvergunning
- Bibliografisch onderzoek
  - Nationaal: OCW, VIAS Instituut, BM, Cémathèque, ...
  - SWOV, WHO, CEREMA, PIARC

Methodologie

- Bezoek gemeenten
  - Elsene : augustus 2020
  - Jette : september 2020
  - Schaarbeek : najaar 2020
- Kennisuitwisseling
  - kosten, uitvoering, technische aspecten, ...)
  - MIVB : technische aspecten en figuren
  - Schaarbeek & Jette : kosten

Weginrichtingen – lijst

Doel: aanbevelingen voor wegbeheerders

- snel realiseerbaar
- beperkte kost
- zonder stedenbouwkundige vergunning

N°	Weginrichting
1	Rijbaankussen (Berlijns kussen)
2	Asverschuiving met parkeerplaats en obstakel
3	Preventieve radar
4	Wegmarkering 30
5	Wegversmalling door markering en obstakel
6	Middeneiland
7	Alternerende doorgang
8	Verkeersdrempel
9	Verkeersplateau
10	Voetgangersoversteekplaats en doorlopend trottoir
11	Voetpadverbreding
12	Kleine rotonde

Technische fiches

1. Definitie
2. Maatvoering
3. Aanleg
4. Opmerkingen / Aandachtspunten
5. Kosten (indicatief)
6. Illustraties
7. Contactpersonen
8. Lijst met referenties

	Fiche n° 1	
Coussin Berlinois	-Dépositif ralentisseur- Application : en section	
1. Définition Les coussins consistent en des surélévations implantées en section, mais, à la différence des dispositifs surélévés (ralentisseurs et plateaux), ils ne s'étendent pas sur toute la largeur de celle-ci. Les coussins ont également pour vocation d'inciter le conducteur à ralentir la vitesse de son véhicule soit sur une certaine distance soit au droit d'un point particulier. Leurs caractéristiques géométriques ne permettent toutefois pas de les considérer comme des dispositifs 30 km/h, c'est-à-dire le code de la route n'impose pas une vitesse spécifique pour le franchissement des coussins. L'avantage des coussins est d'apporter moins de contraintes aux véhicules de transport en commun et aux véhicules lourds tout en imposant aux autres véhicules - sauf les deux roues - le passage sur ledit dispositif et créant de la sorte un effet de ralentissement.		
Figure 1 : Coussin Berlinois (sur www.vivastreet.com)		
1. Dimensions Caractéristiques géométriques des coussins (C.N. du 3 mai 2012) :		
• Largeur totale entre 1,75 m et 1,90 m (réduite à 1,75 m si la route est fréquentée régulièrement par des bus, cars et camions) ; • Largeur de la partie plate : entre 1,25 et 1,25 m ; • Hauteur des arêtes latérales : (à l'aval) de 30 à 35 cm ;		

Si sur 10 CHAUSSE	1.500 - 2.000 €
Il peut être accompagné par d'autres aménagements tels que les filets stationnement à côté du dispositif. Pour un aménagement complet (roues à vélo, potelets), le prix est de 30.000 € avec l'installation.	
Attention installés lors de votre passage	
Lien application et schémas si nécessaire	
roues à vélo et potelet pour la sécurité des cyclistes. Stationnement à gauche les conducteurs auront tendance à contourner les coussins donc la gauche.	
Remarque: abords d'écouls, respect 5 m de stationnement, encouragez de passage à droite.	

Voorbeeldfiche: rijbaankussen

1. Definitie
2. Maatvoering
3. Aanleg
4. Opmerkingen / Aandachtspunten
5. Kosten (indicatief)
6. Illustraties
7. Contactpersonen
8. Lijst met referenties

« Definitie »

- Rijbaankussens: verhogingen op wegvakken die zich niet over de hele breedte van de weg uitstrekken
- Verkeersreglement legt geen specifieke snelheid op
- Voordelen
  - minder hinderlijk voor ov en vrachtwagens
  - personenwagens moeten erover en vertragen

Figuur 1: Rijbaankussens [Stroobantsstraat, Evere]

Poll: rijbaankussen

Wat kost volgens u het plaatsen van een rijbaankussen?

- a) 1500 – 2000 euro
- b) 2000 – 3000 euro
- c) 3000 – 5000 euro
- d) > 10000 euro

Voorbeeldfiche: rijbaankussen

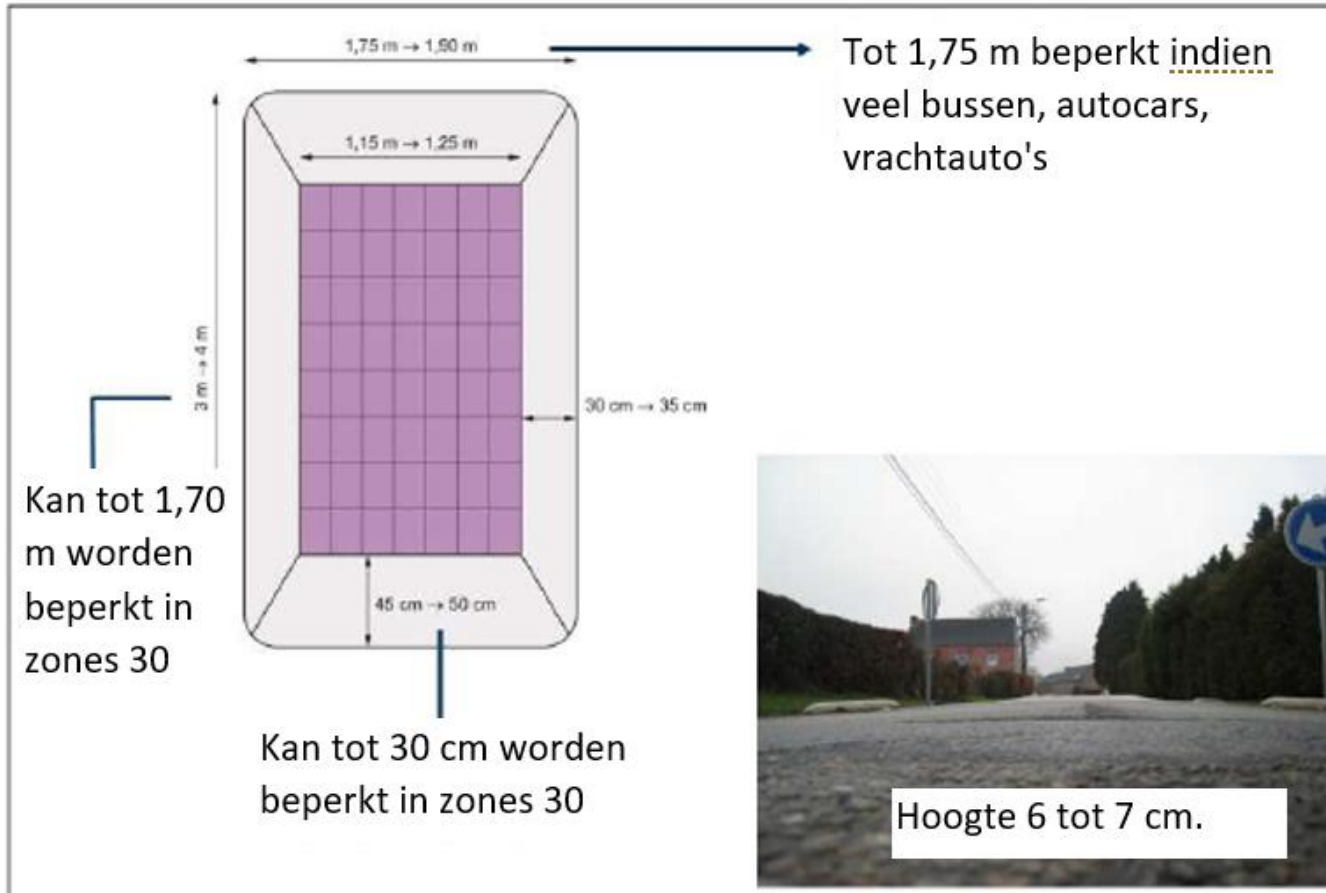
1. Definitie
2. Maatvoering
3. Aanleg
4. Opmerkingen / Aandachtspunten
5. **Kosten** (indicatief)
6. Illustraties
7. Contactpersonen
8. Lijst met referenties

Kosten

- Rubberen rijbaankussens, die als tijdelijke inrichtingen te beschouwen zijn, kosten tussen € 1.500 en € 2000.
- De prijs voor het model in beton kan tot € 3.000 bedragen.
- Een volledige inrichting (2 rijbaankussens, 2 fietsbeugels, paaltjes) kost € 10.000 met plaatsing.

Voorbeeldfiche: rijbaankussens

1. Definitie
2. **Maatvoering**
3. Aanleg
4. Opmerkingen / Aandachtspunten
5. Kosten (indicatief)
6. Illustraties
7. Contactpersonen
8. Lijst met referenties

Ook: informatie over hellingen

Figuur 2: Geometrische kenmerken van de kussens volgens de MO van 3 mei 2002

Voorbeeldfiche: rijbaankussen

1. Definitie
2. Maatvoering
3. Aanleg
4. Opmerkingen / Aandachtspunten
5. Kosten (indicatief)
6. Illustraties
7. Contactpersonen
8. Lijst met referenties

MO van 3 mei 2002

- Niet in bochten, kunstwerken, wegen met helling 6% of meer
- Tussenafstand +/- 75m
- Ten minste 15 m van kruispunt
- Aslijn evenwijdig met aslijn rijbaan
- Afgeschuinde kant moet wit zijn
- ....

Voorbeeldfiche: rijbaankussen

1. Definitie
2. Maatvoering
3. Aanleg
4. Opmerkingen / Aandachtspunten
5. Kosten (indicatief)
6. Illustraties
7. Contactpersonen
8. Lijst met referenties

Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening – BHG

- Passend in omgeving (architecturaal / stedenbouwkundig)
- Zichtbaarheid overdag en 's nachts
- Geen signalisatie vereist bij 30 km/u
- Wenselijk: aankondiging met 3 strepen

Voorbeeldfiche: rijbaankussen

1. Definitie
2. Maatvoering
3. Aanleg
4. Opmerkingen / Aandachtspunten
5. Kosten (indicatief)
6. Illustraties
7. Contactpersonen
8. Lijst met referenties

Plaatsingstijd

Type voorziening	Plaatsingstijd
<i>Enkel rijbaankussen, geprefabriceerde elementen</i>	1 tot 2 dagen
<i>Naast elkaar aangelegde rijbaankussens in geprefabriceerde elementen</i>	2 tot 3 dagen
<i>Enkel, met op de rijbaan bevestigde elementen</i>	<u>½</u> tot 1 dag

Tabel 1: Geschatte plaatsingstijd van verhoogde snelheidsbeperkende voorzieningen [OCW 2020_1]

Voorbeeldfiche: rijbaankussen

1. Definitie
2. Maatvoering
3. Aanleg
4. Opmerkingen / Aandachtspunten
5. Kosten (indicatief)
6. Illustraties
7. Contactpersonen
8. Lijst met referenties

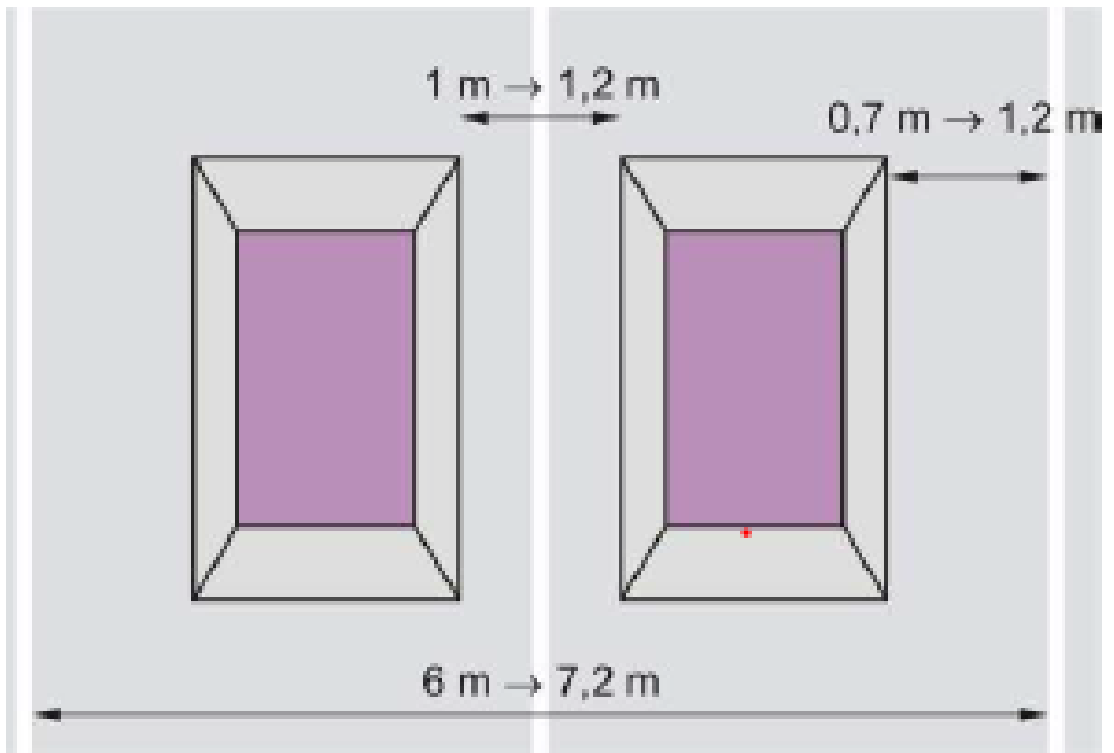
Dichtheid en aard van verkeer

- Geschikt voor wegen met regelmatig ov
- Geschikt voor voertuigen van hulpdiensten
- ASVV (CROW):
  - maximaal 4000 mvg /etmaal
  - aandeel vrachtwagens niet meer dan 5%

Voorbeeldfiche: rijbaankussen

1. Definitie
2. Maatvoering
3. Aanleg
4. Opmerkingen / Aandachtspunten
5. Kosten (indicatief)
6. Illustraties
7. Contactpersonen
8. Lijst met referenties

Rijbaan

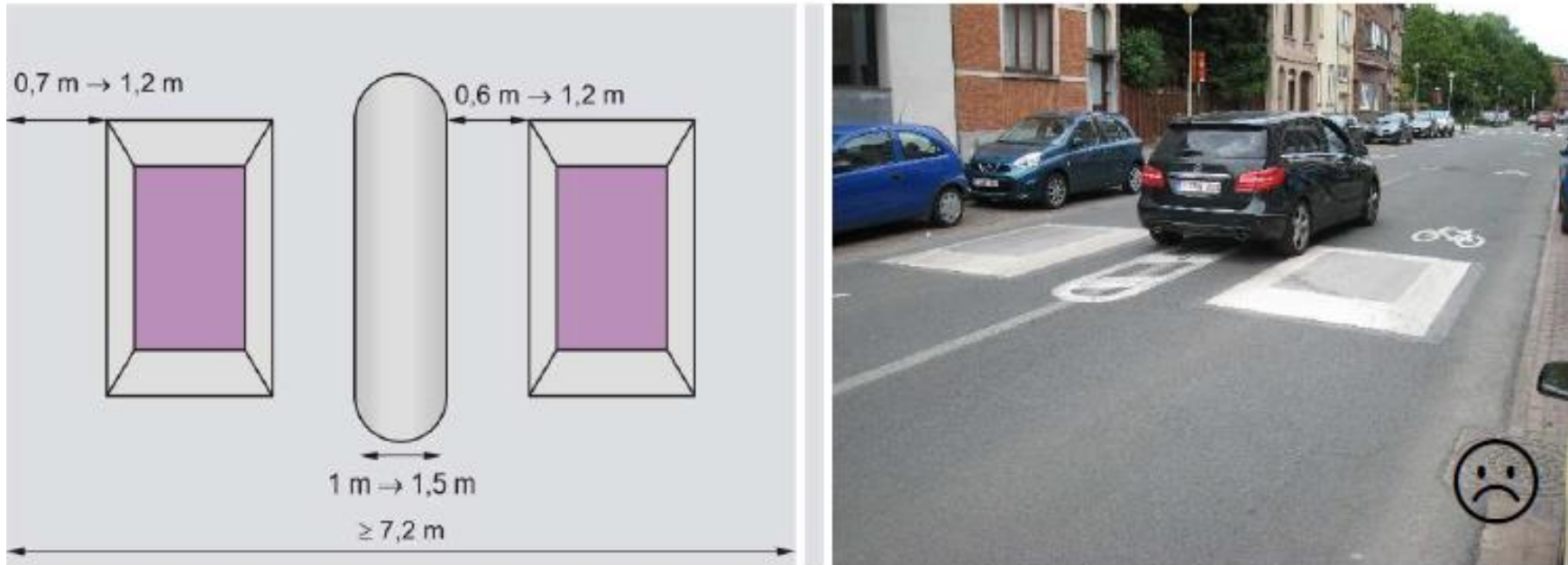

Figuur 4: Aanleg van twee rijbaankussens naast elkaar op een rijbaan die 6 m tot 7,2 m breed is (rijbaankussens gescheiden door een volle witte lijn ≥ 10 m) [OCW 2020_1]

Voorbeeldfiche: rijbaankussen

1. Definitie
2. Maatvoering
3. Aanleg
4. Opmerkingen / Aandachtspunten
5. Kosten (indicatief)
6. Illustraties
7. Contactpersonen
8. Lijst met referenties

Rijbaan

Figuur 5: Aanleg van twee rijbaankussens naast elkaar op een rijbaan die 6 m tot 7,2 m breed is (rijbaankussens gescheiden door een volle witte lijn ≥ 10 m) [OCW 2020_1]

Voorbeeldfiche: rijbaankussens

1. Definitie
2. Maatvoering
3. Aanleg
4. Opmerkingen / Aandachtspunten
5. Kosten (indicatief)
6. Illustraties
7. Contactpersonen
8. Lijst met referenties

Rijbaan

Figuur 6: Gevaar voor onaangepast gedrag bij rijbaankussens met zigzagdoorgang zonder fysieke scheiding [OCW 2020_1]

Figuur 7: Naast elkaar geplaatste rijbaankussens bij een oversteekplaats voor voetgangers op een rijbaan die tussen 6 en 7,2 m breed is [OCW 2020_1]

Voorbeeldfiche: rijbaankussen

1. Definitie
2. Maatvoering
3. Aanleg
4. Opmerkingen / Aandachtspunten
5. Kosten (indicatief)
6. Illustraties
7. Contactpersonen
8. Lijst met referenties

Fietssuggestiestrook of gemarkeerd fietspad

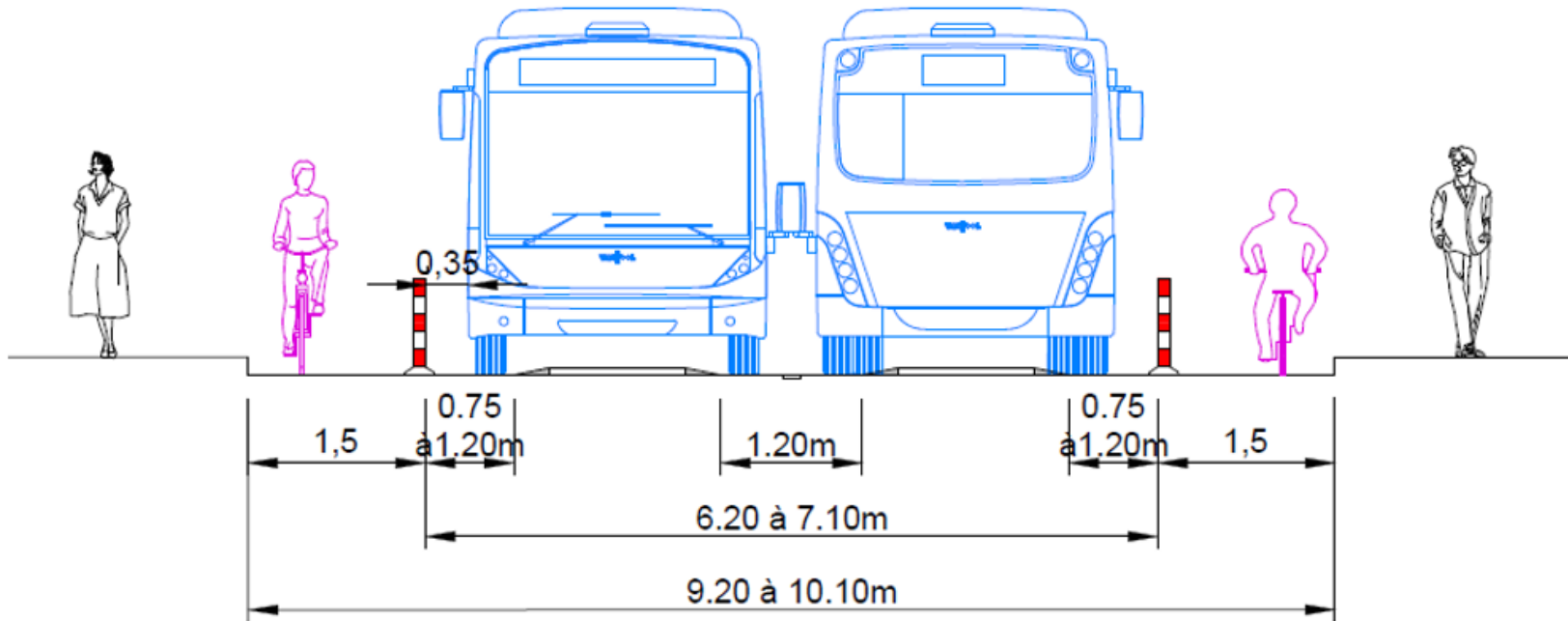
- verhinderen parkeren over 6 m
- (openzwaaien portieren = 1^e oorzaak fietsongevallen in BHG)

Voorbeeldfiche: rijbaankussens

OV (bus)

1. Definitie
2. Maatvoering
3. Aanleg
4. Opmerkingen / Aandachtspunten
5. Kosten (indicatief)
6. Illustraties
7. Contactpersonen
8. Lijst met referenties

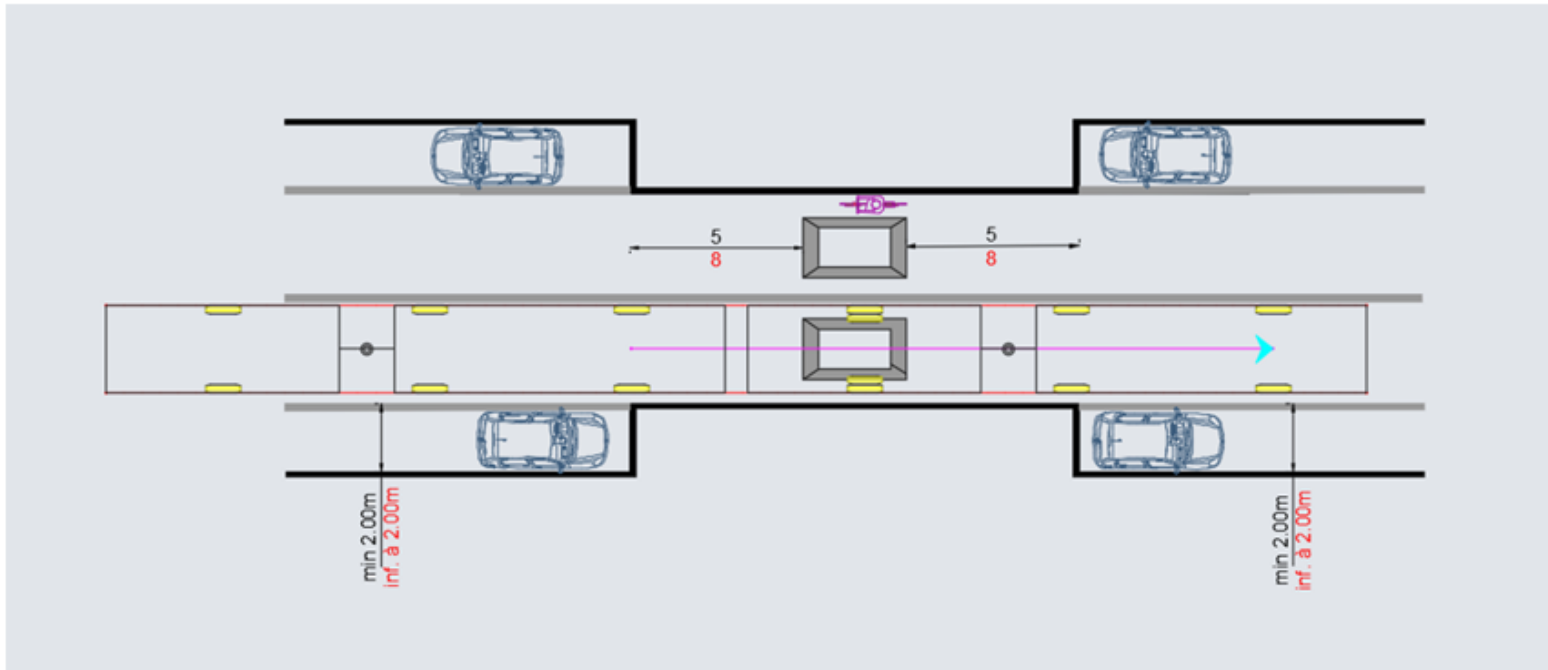

Figuur 9: Afmetingen die in acht moeten worden genomen voor de doorgang van het openbaar vervoer [MIVB]

Voorbeeldfiche: rijbaankussen

OV (bus)

1. Definitie
2. Maatvoering
3. Aanleg
4. Opmerkingen / Aandachtspunten
5. Kosten (indicatief)
6. Illustraties
7. Contactpersonen
8. Lijst met referenties

Figuur 10: Parkeerverbod [MIVB]

Voor de aanleg van deze soort snelheidsbeperkende voorziening beveelt de MIVB een parkeerverbod aan over 5 m voor en 5 m achter het rijbaankussen, voor parkeerstroken van 2 m breed. Voor smallere stroken geldt dit verbod over afstanden van 8 m.

Voorbeeldfiche: rijbaankussens

1. Definitie
2. Maatvoering
3. Aanleg
4. Opmerkingen / Aandachtspunten
5. Kosten (indicatief)
6. Illustraties
7. Contactpersonen
8. **Lijst met referenties**

Referenties

MO van 3 mei 2002, Ministeriële omzendbrief betreffende de verhoogde inrichtingen, bestemd om de snelheid te beperken tot 30 km/u en de rijbaankussens, Belgisch Staatsblad.

OCW 2020, OCW analyseert de prestaties en duurzaamheid van rubberen rijbaankussens in Brussel, OCW mededelingen nr. 125.

CRR 2020_1, Praktische gids voor de aanbrenging van verhoogde snelheidsbeperkende voorzieningen in het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest/ Verkeersplateaus, -drempels en rijbaankussens.

CRR 2020_2, GOEDE PRAKTIJKENGIDS: Inrichting van wegen voor de vlotte doorgang van hulpvoertuigen

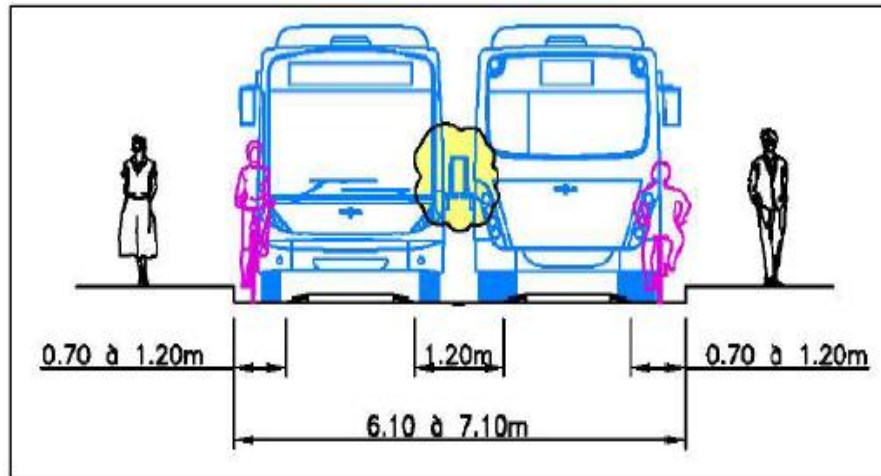
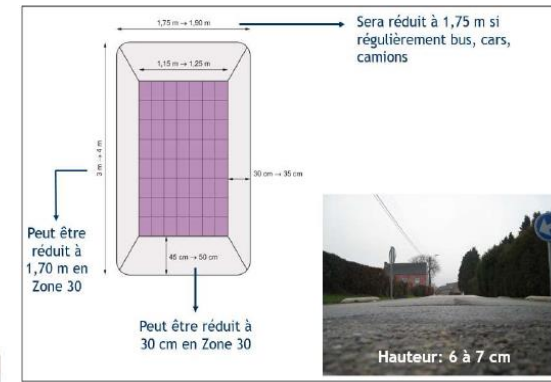
CERTU 2010, Guide des coussins et plateaux.

CROW 2012, Aanbevelingen voor verkeersvoorzieningen binnen de bebouwde kom (ASVV-2012).

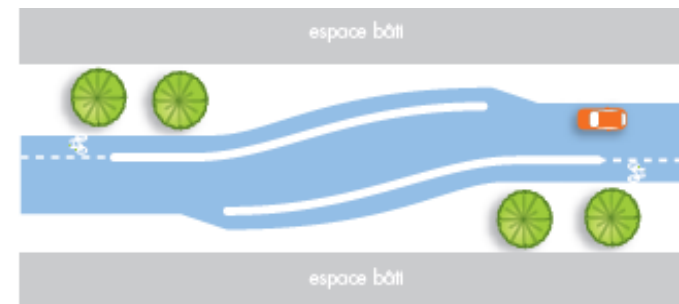
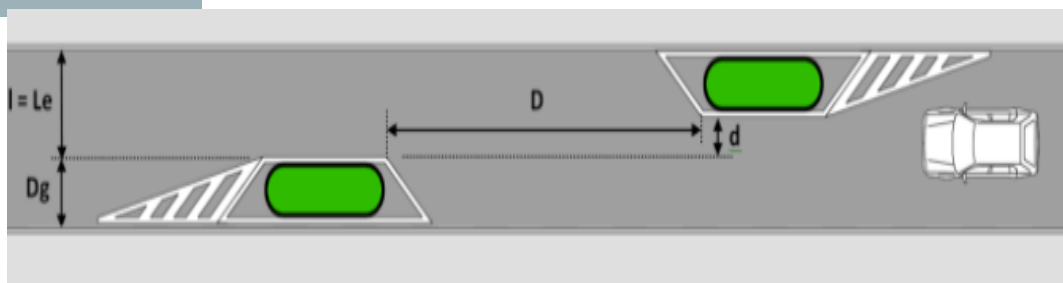
CROW 2014. Richtlijn drempels, plateaus en uitritten. Publicatie 344.

Fiche 1 rijbaankussen

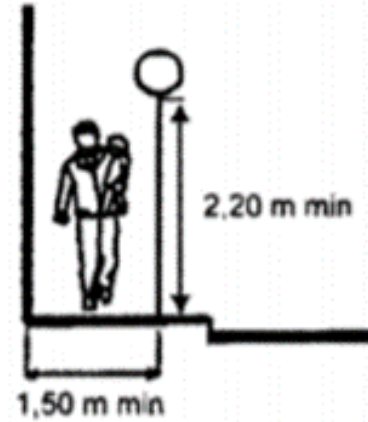
Fiche 2 - asverschuiving met parkeerplaats en obstakel

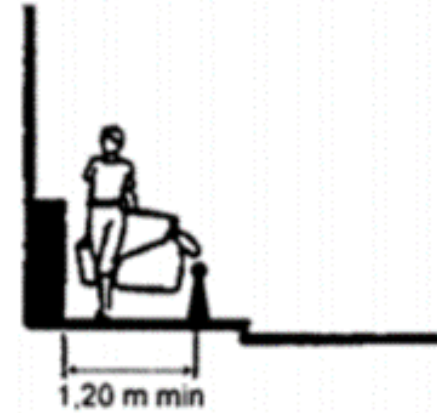
Fiche 3 - preventive radar

A. largeur
breadte $\geq 2m$

B. largeur
breadte $< 2m$

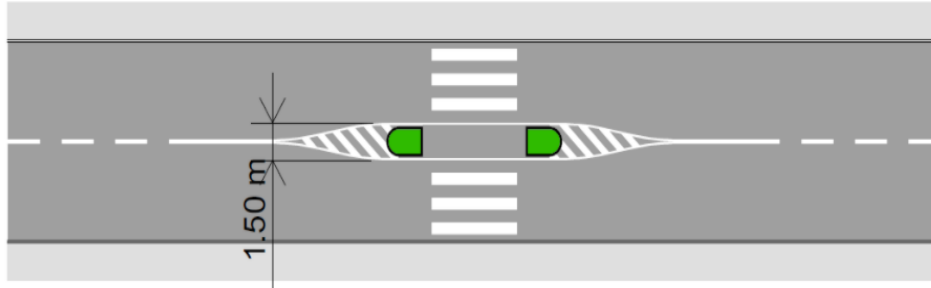
Fiche 4 - wegmarkering 30

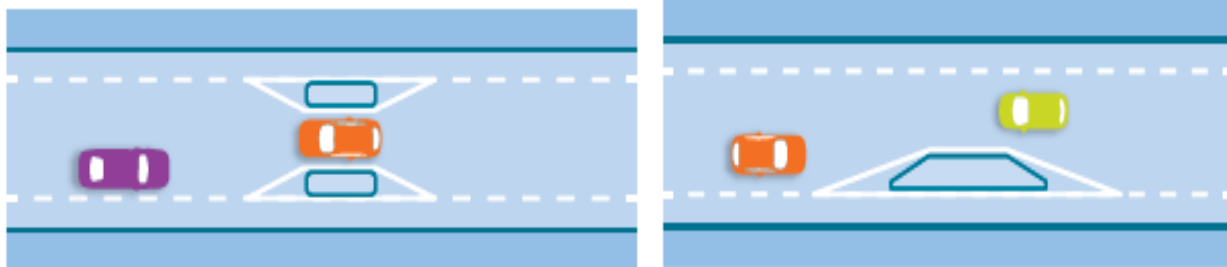
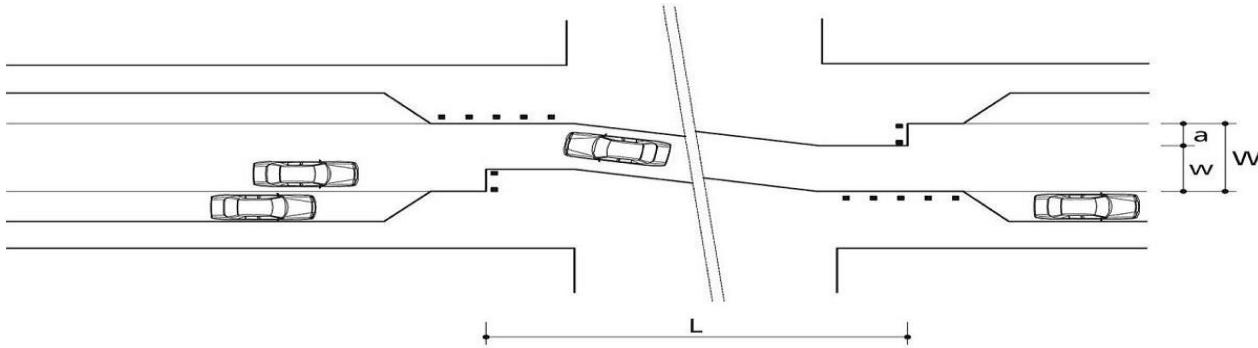
Fiche 5 - wegversmalling door markering en obstakel

Fiche 6 - middeneiland

Fiche 7 - alternerende doorgang

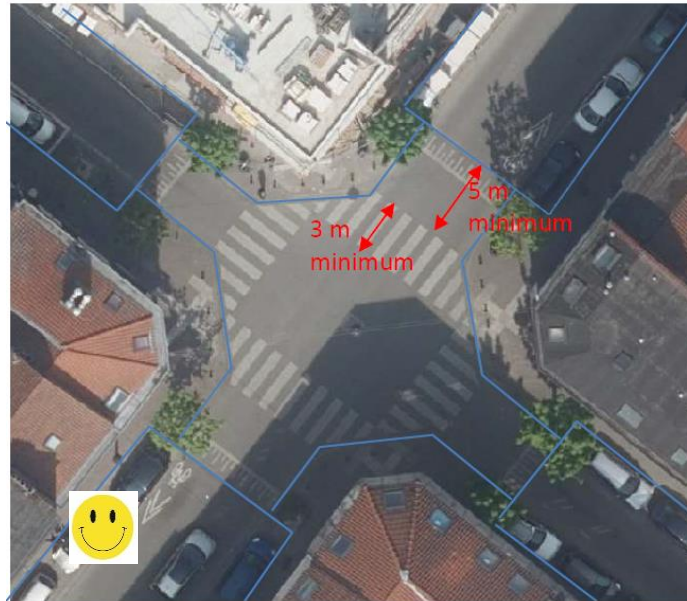

Fiche 8 - verkeersdrempel

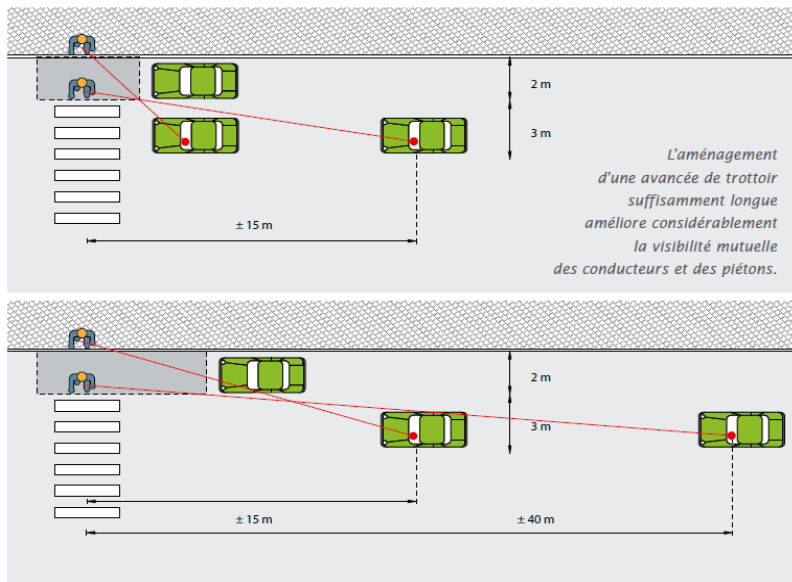
Fiche 9 - verkeersplateau

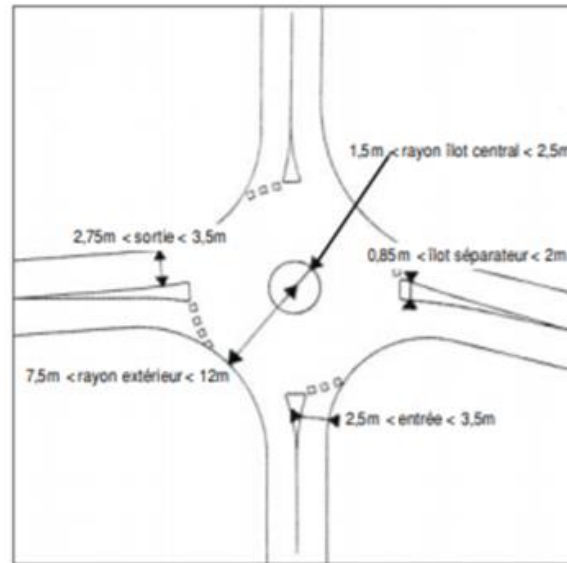
Fiche 10 - voetgangersoversteekplaats en doorlopend trottoir

Fiche 11 - voetpadverbredening

Fiche 12 - kleine rotonde

Conclusies / Bedenking

- Belang van de infrastructuur die de snelheidslimiet moet ondersteunen
- Overweeg completere herinrichtingen publieke ruimte
- Analyse van het terrein vóór selectie van de inrichting
(verschillende parameters waarmee rekening moet worden gehouden)
- Uitvoering van het mobiliteitsplan
(volgorde van uitvoering en keuze soort ontwikkeling)
- Fiches nuttig voor nieuwe en bestaande inrichtingen

Opzoekingscentrum voor de Wegenbouw
Samen voor duurzame wegen

Hinko van Geelen

Senior onderzoeker

T 0494 – 254129

E h.vangeelen@brrc.be

W www.brrc.be

Bedankt!

Programma:

12u00 - Themasessie 3

- 3.1 Coalitie van 30
- 3.2 Hoe ongevallen met blinde en slechtziende voetgangers voorkomen?
- 3.3 Toegangsbeperking tonnage 3.5 ton met venstertijden in alle schoolomgevingen van Oostende
- 3.4 Welke impact hebben wegmarkeringen voor fietsers op het rijgedrag?
- 3.5 Telraam-tellingen als hefboom voor meer verkeersleefbaarheid
- 3.6 Screening voetgangersassen